

A 1665/näring

Tekijä:
Keskiryhmä

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Dnro 15-00230-1

Jäsenehdotus Pohjoismaiden välisen liikkuvuuden helpottamisesta

Siitä lähtien, kun pohjoismaainen passiunioni otettiin käyttöön yli 60 vuotta sitten, Pohjoismaiden kansalaiset eivät ole tarvinneet passia tai muuta henkilöllisyystodistusta matkustaessaan Pohjoismaissa tai oleskelulupaa oleskellessaan toisessa Pohjoismaassa. Tämä yhteistyö sisältää myös työlupaa Pohjoismaiden kansalaisille.

Perustan työvoiman liikkuvuudelle Pohjolassa muodostaa nykyään ammattipätevyyden tunnustamista koskeva EU-direktiivi, jota täydentävät pohjoismaiset sopimukset. Valitettavasti on kuitenkin erilaisia rajoituksia ja vaikeuksia, mitä tulee mahdollisuuksiin saada naapurimaasta sen ammatin alan töitä, johon on kouluttautunut ja josta on työkokemusta. Yhden tunnetun esteen muodostaa Norjan lainsäädäntö, jossa määritellään 14 erilaista sähköasentajan pätevyyttä, kun Ruotsissa, Suomessa ja Tanskassa vastaavia on vain yksi. Sähköasentajana työskentely Norjassa vaikuttaa tämän vuoksi lähes mahdottomalta siitakin huolimatta, että koulutus on hyväksytty muissa Pohjoismaissa.

Jollakin ammatilla voi olla lakisääteiset kelpoisuusvaatimukset yhdessä maassa, mutta ei toisissa. Säänneltyjen ammattien määrässä on suuria eroja. Esimerkiksi vuonna 2013 Suomessa oli 74 säänneltyä ammattia, kun taas Islannissa niitä oli 171. Eri mailla on näin ollen eri lainsäädännöt, mutta myös eri viranomaisvastuu ja rutiinit tutkintojen tunnustamisessa sekä erilaisia käytäntöjä henkilön työkokemuksen arvioimiseksi. Jotta saataisiin edistettyä liikkuvuutta pohjoismaisilla työmarkkinoilla ja lisättyä pohjoismaista hyötyä, on säänneltyjä ammatteja yhdenmukaistettava Pohjoismaissa.

Tutkintojen ja kokemuksen tunnustamista koskeva hakemus lähetetään yleensä ammattialan toimivaltaiselle viranomaiselle. Tiedon siitä, miten tulee toimia ja kenelle hakemus lähetetään, tulisi olla helpommin saatavilla. Viranomaisten käsittelyaika voi toisinaan olla pitkä, ainakin työnhakija kokee sen kestävän kauan. Käsittelyaikaa onkin nopeutettava kaikissa Pohjoismaissa.

Terveys- ja sairaanhoidon alalla, jossa monet ammatit ovat säänneltyjä, on päästy melko pitkälle ajatellen mahdollisuutta työskennellä toisessa Pohjoismaassa. Lääkäri, sairaanhoitaja, kättilö, fysioterapeutti, psykologi,

hammaslääkäri, optikko ja eläinlääkäri ovat esimerkkejä ammattiteistä, jotka jo ovat mukana pohjoismaisissa sopimuksissa. Tiedämme myös, että Pohjoismaissa tulee olemaan pulaa hyvinvointiammattiteihin koulutetuista henkilöistä, ja liikkuvuus voi osaltaan auttaa kattamaan työvoimatarvetta silloin kun sitä ilmenee jossain maassa tai jollain alueella.

Se että säänneltyjen ammattiteiden joukossa on liikkumista rajoittavia esteitä, on vain osa maidemme välisistä 'rajaesteistä'. Yhden esteen muodostavat ammattialojen omat määräykset, jotka ovat lainsäädännön rinnalla ja joihin lainsäätäjät ja viranomaiset eivät suoraan voi vaikuttaa. Joillakin aloilla on tämänkaltaisia kansallisia alakohtaisia sopimuksia erityisistä koulutustodistuksista ja muista vaatimuksista. Esimerkki tästä löytyy Ruotsin rakennusalalta, jolla voimakkaat ammattiliitot ja työnantajajärjestöt ovat sopineet vaatimuksista, jotka aiheuttavat ongelmia pohjoismaisille koulutetuille rakennusmiehille, jotka haluavat työskennellä Ruotsissa. Ammattiliittojen, työnantajien ja hallitusten kannalta olisi kuitenkin kannattavampaa poistaa esteet, jotka rajoittavat pätevän henkilöstön pääsyä, henkilöstön jatkokehitystä ja sen kautta parempaa työllistymistä. Toisessa maassa työskenteleminen on monella tavoin kehittäväää eikä sitä tule estää. Hallitusten tulee tämän vuoksi tehdä aloite maiden rajat ylittävistä työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa käytävistä keskusteluista järjestöjen määräysten harmonisoimiseksi ja yhteispohjoismaisten työmarkkinoiden aikaansaamiseksi.

Keskiryhmä ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle

- *että* se helpottaa liikkuvuutta auttaakseen työvoimatarpeisiin vastaamista, kun työvoimatarpeita ilmenee tietyssä ammattiryhmässä jossakin maassa tai jollakin alueella.
- *että* se liikkuvuuden edistämiseksi pohjoismaisilla työmarkkinoilla ja pohjoismaisen hyödyn lisäämiseksi yhdenmukaistaa säänneltyjä ammatteja Pohjoismaissa.
- *että* se laatii selvityksen Pohjoismaiden koulutuksista, joissa tällä hetkellä vaaditaan kansallista tunnustamista, jotta yhdessä Pohjoismaassa koulutettu henkilö voi työskennellä toisessa. Selvityksen tavoitteena on tunnistaa ne koulutukset, jotka voidaan yhdenmukaistaa pohjoismaisella tasolla, ja siten välttyä tunnustamisprosesseilta, jotka voivat estää spontaanin ja joustavan vapaan liikkuvuuden työmarkkinoilla.
- *että* se tekee aloitteen Pohjoismaiden rajat ylittävistä työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa käytävistä keskusteluista järjestöjen määräysten yhdenmukaistamiseksi ja siten yhteispohjoismaisten työmarkkinoiden aikaansaamiseksi.

Pohjoismaiden neuvosto

A 1665/näring

Tekijä:
Keskiryhmä

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Dnro 15-00230-1

Keskiryhmä ehdottaa lisäksi, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

- että ne nopeuttavat tunnustamishakemusten käsittelyä kaikissa Pohjoismaissa.

Maarianhaminassa 8. lokakuuta 2015

Anders Eriksson (ÅF)

Carl Haglund (rkp)

Höskuldur Þórhallsson (F)

Jan Lindholm (MP)

Johanna Karimäki (vihr.)

Katri Kulmuni (kesk.)

Lars Tysklind (FP)

Penilla Gunther (kd)

Petri Honkonen (kesk.)

Rigmor Andersen Eide (KrF)

Staffan Danielsson (c)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1665/näring

Tekijä:
Keskiryhmä

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Dnro 15-00230-1